

Conferentie over de toekomst van Europa

BEKNOPT VERSLAG

Werkgroep Europese democratie, onder voorzitterschap van Manfred Weber, Europees Parlement

21 januari 2022, 14.00 - 16.00 uur

1. Inleidende opmerkingen van de voorzitter

De vergadering vindt in hybride vorm plaats en kan via webstreaming worden gevolgd ([opname hier beschikbaar](#)). De voorzitter heet de leden welkom en deelt mee dat de vergadering begint met een presentatie door de vertegenwoordigers van Europese en nationale burgerpanels, gevolgd door een debat. Het doel is voortzetting van de besprekingen in het formaat als geïdentificeerd voor de werkgroep. Hij benadrukt dat het belangrijk is om, na een intensief debat en naar elkaar geluisterd te hebben, te beginnen met de behandeling van concrete suggesties. In dit verband herinnert hij eraan dat voorstellen moeten stoelen op de aanbevelingen van burgers en in ieder geval op consensus moeten rekenen van het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de componenten van de nationale parlementen. Om het proces te vergemakkelijken, verdient het aanbeveling reeds op het niveau van de werkgroep tot overeenstemming te komen. De voorzitter wijst daarnaast op de hoge politieke belangstelling voor de onderwerpen van de werkgroep en refereert in het bijzonder aan de recente toespraak van president Macron in het Europees Parlement¹.

2. Gedachtewisseling

Het debat begint met een presentatie door twee burgers van het Europees burgerpanel voor “Europese democratie/waarden en rechten, rechtsstaat, veiligheid”. Zij loven de aanpak van de voorzitter voor de organisatie van de vergaderingen van de werkgroep en merken op dat enkele aanbevelingen betreffende de eerste twee pijlers in december niet volledig konden worden behandeld. Ze noemen in het bijzonder die inzake democratie, een constitutioneel proces voor de Europese Unie en versterking van de democratische waarden in de EU. Burgers leggen ook gedetailleerder hun aanbevelingen uit inzake burgerparticipatie, onderwijs en informatie over de EU, en jongeren. Ze benadrukken dat het voor burgers belangrijk is middels meerdere instrumenten, waaronder burgervergaderingen, nauwer bij het besluitvormingsproces te worden betrokken, in combinatie met een minimumniveau van politieke educatie in alle lidstaten van de EU en toegang tot betrouwbare informatie.

Burgervertegenwoordigers uit België, Frankrijk en Nederland schetsen de belangrijkste resultaten van hun panels, waarbij sprake is van veel convergerende punten met de aanbevelingen op Europees niveau. Ze beklemtonen met name de informatiekloof zoals die door burgers in meerdere lidstaten wordt waargenomen, alsook de hieraan gerelateerde kwesties als fake news, de toegankelijkheid van institutionele communicatie en de cruciale rol van onderwijs en media. Meerdere panels noemen verder de Europese verkiezingen, de rol van de instellingen en de behoefte aan meer transparante en doeltreffende besluitvormingsprocessen.

¹ President Macron in zijn hoedanigheid als covoorzitter van de Conferentie over de toekomst van Europa aan het begin van het Franse voorzitterschap van de Raad van de EU op 1 januari 2022.

Conferentie over de toekomst van Europa

2.1. Vervolgdebat over democratie en verkiezingen, besluitvorming

In het aansluitende debat presenteren meerdere sprekers argumenten vóór of juist tégen een systeem waarbij wordt gestemd op partijen op het niveau van de Europese Unie met kandidaten uit meerdere lidstaten (transnationale lijsten), het aanbrengen van een koppeling tussen de benoeming van de voorzitter van de Europese Commissie en de uitslag van de Europese verkiezingen, en zelfs de mogelijkheid om de voorzitter en de Commissie rechtstreeks te kiezen. Sommige sprekers wezen op de mogelijkheid om in de Raad vaker gekwalificeerde meerderheid in plaats van eenparigheid van stemmen toe te passen, het recht van wetgevingsinitiatief voor het Europees Parlement in te voeren of een constitutioneel proces voor de Europese Unie te starten. Meerdere leden zeggen bereid te zijn de Verdragen te “openen”, terwijl anderen er juist voor waarschuwen dit nu te doen, en hierbij een aantal belangrijke aanbevelingen van burgers noemen voor het verbeteren van de Europese democratie die in de context van het huidige kader zouden kunnen worden geïmplementeerd. Enkele sprekers vragen hoe specifieke input van het meertalig digitaal platform verder in het werk van de werkgroep kan worden geïntegreerd. Een spreker wees erop dat democratie op de werkplek een wezenlijk onderdeel is van de sociale markteconomie.

2.2. Participatie van burgers en jongeren

Er bestaat brede overeenstemming over de noodzaak van betere informatie over en nauwere betrokkenheid van burgers bij de besluitvorming op EU-niveau. Er is hier en daar steun voor het idee van periodieke burgervergaderingen om het debat op het niveau van de EU te verrijken. Er wordt gesproken over het creëren van raadplegingsfora online. Een aantal leden geeft aan dat er reeds participatie-instrumenten en raadplegingsmechanismen bestaan. Er wordt opgemerkt dat dergelijke instrumenten sowieso moeten worden gezien als een aanvulling op vertegenwoordigende democratie, en gewezen op de bijdrage van het maatschappelijk middenveld en de sociale partners, die allemaal hun eigen rol te vervullen hebben. Burgers benadrukken dat het voor hen belangrijk is het gevoel te hebben dat er naar hen wordt geluisterd en dat al hun aanbevelingen serieus worden behandeld en overwogen, waarbij niet alleen de krenten uit de pap worden gehaald.

Betere voorlichting over Europees burgerschap en informatie over de EU worden gezien als belangrijk voor de inspanningen gericht op burgerparticipatie. Er wordt onderkend dat de democratische processen op EU-niveau complex zijn, en aangegeven dat heldere en eenvoudige communicatie dus van groot belang is. Het probleem van desinformatie en de rol van de media bij het verstrekken van informatie over de EU worden aangestipt. Sommige leden wijzen op de rol die nationale parlementen kunnen spelen bij het controleren van hun regeringen en het stimuleren van debat op nationaal niveau over Europese onderwerpen.

Wat de (minimum) stemgerechtigde leeftijd betreft, is er een brede waaier aan meningen. Er wordt gesproken over positieve discriminatie van jongeren in democratische processen en het beoordelen van de impact van wetgeving op jongeren.

Conferentie over de toekomst van Europa

De covoorzitter van de raad van bestuur van de Conferentie, vicevoorzitter Šuica van de Commissie, geeft aan wat de instellingen reeds hebben gedaan met betrekking tot de kwesties die in de aanbevelingen van burgers aan bod komen, en geeft aan dat de voorzitters van de drie EU-instellingen beloofd hebben te luisteren en te onderzoeken wat verder kan worden gedaan om tegemoet te komen aan de genoemde zorgen.

3. Afrondende opmerkingen van de voorzitter

De voorzitter rondt de vergadering af en geeft aan blij te zijn dat het debat in het bijzonder over de aanbevelingen van burgers is gegaan, met name die betreffende hun betrokkenheid en participatie, hetgeen voor burgers essentieel is. Hij geeft aan dat de twee overige pijlers (uitvoerende macht, en subsidiariteit en procedures), die technischer van aard zijn, tijdens de volgende vergadering van de werkgroep kunnen worden behandeld. Hij geeft, voor wat het vervolg betreft, aan graag te willen beginnen met de werkzaamheden ten aanzien van concrete voorstellen. Dit kan middels het opstellen van een schriftelijk document/non-paper, als uitgangspunt, waarbij burgers op passende wijze zouden moeten worden betrokken. Het is volgens de voorzitter ook belangrijk rekening te houden met de reeds geïmplementeerde initiatieven, wat in de planning zit en wat nog moet worden gedaan. Hij geeft aan dat het belangrijk is dat alle leden compromisbereidheid aan de dag leggen, teneinde tot overeenstemming te kunnen komen.

Conferentie over de toekomst van Europa

BIJLAGE I. Agenda voor de vergadering van 21 januari 2022

AGENDA VAN DE DERDE VERGADERING VAN DE WERKGROEP EUROPESE DEMOCRATIE

Vrijdag 21 januari 2022, 14.00 - 16.00 uur
(hybride)

1. Opening door de voorzitter
2. Presentatie door burgers van de aanbevelingen van het Europees burgerpanel en nationale burgerpanels met betrekking tot “Europese democratie”, gevolgd door een discussie
3. Gedachtewisseling over de Europese democratie
 - 3.1 Uitvoerende macht
 - 3.2 Subsidiariteit en procedures
 - 3.3 Participatie van burgers en jongeren
4. Presentatie door de voorzitter van de lopende debatten op het meertalig digitaal platform
5. Diversen
6. Afsluiting door de voorzitter

Conferentie over de toekomst van Europa

BIJLAGE II. Ledenlijst van de Werkgroep Europese democratie

Voorzitter: Manfred WEBER (Europees Parlement)

Aanspreking	Voornaam	Naam	Component
Mevr.	Chiara	ALICANDRO	Europese burgerpanels
Dhr.	Michalakis	ASIMAKIS	Europese burgerpanels
Dhr.	Zoltán	BALCZÓ	Nationale parlementen
Mevr.	Olga	BAUM	Europese burgerpanels
Dhr.	Matouš	BĚLOHLÁVEK	Europese burgerpanels
Dhr.	Brando	BENIFEI	Europees Parlement
Mevr.	Mara	BIZZOTTO	Europees Parlement
Dhr.	Damian	BOESELAGER	Europees Parlement
Dhr.	Ioannis	BOURNOUS	Nationale parlementen
Dhr.	Nicolai	BOYSEN	Nationale burgerpanels/evenementen
Mevr.	Martina	BRAMBILLA	Europese burgerpanels
Dhr.	Gari	CAPPELLI	Nationale parlementen
Dhr.	Vasco	CORDEIRO	Comité van de Regio's
Mevr.	Annemieke	DE CLERCK	Europese burgerpanels
Dhr.	Bruno	DIAS	Nationale parlementen
Dhr.	Gašper	DOVŽAN	Raad
Mevr.	Aleksandra	DULKIEWICZ	Lokale/regionale vertegenwoordiger
Dhr.	Pascal	DURAND	Europees Parlement
Mevr.	Anna	ECHTERHOFF	Maatschappelijk middenveld
Dhr.	Sandro	GOZI	Europees Parlement
Mevr.	Eva Kjer	HANSEN	Nationale parlementen
Dhr.	Pablo	HISPÁN	Nationale parlementen
Mevr.	Pat	Kelly	Raad
Mevr.	Antonia	KIEPER	Europese burgerpanels
Dhr.	Wepke	KINGMA	Raad
Dhr.	Tomáš	KOZÁK	Raad
Dhr.	Zdzisław	KRASNODĘBSKI	Europees Parlement
Dhr.	Reinhold	LOPATKA	Nationale parlementen
Mevr.	Esther	LYNCH	Sociale partners
Dhr.	Evangelos	MEIMARAKIS	Europees Parlement
Dhr.	Aleksandar	MILISOV	Europese burgerpanels
Mevr.	Radvilė	MORKUNAITĖ- MIKULĖNIENĖ	Nationale parlementen
Mevr.	Dorien	NIJS	Nationale burgerpanels/evenementen
Dhr.	Jorge Luis	PAZOS LOPEZ	Europese burgerpanels
Dhr.	Anti	POOLAMETS	Nationale parlementen
Dhr.	Arnoldas	PRANCKEVIČIUS	Raad

Conferentie over de toekomst van Europa

Dhr.	Paulo	RANGEL	Europees Parlement
Mevr.	Ariane	ROBERT	Europees Economisch en Sociaal Comité
Dhr.	Hans	ROTHENBERG	Nationale parlementen
Dhr.	Domènec Miquel	RUIZ DEVESA	Europees Parlement
Dhr.	Hermano	SANCHES RUIVO	Lokale/regionale vertegenwoordiger
Dhr.	Axel	SCHÄFER	Nationale parlementen
Dhr.	Kaspar	SCHULTZ	Nationale burgerpanels/evenementen
Dhr.	Pedro	SILVA PEREIRA	Europees Parlement
Dhr.	Sven	SIMON	Europees Parlement
Mevr.	Lucie	STUDNICNA	Europees Economisch en Sociaal Comité
Mevr.	Dubravka	SUICA	Europese Commissie
Mevr.	Wiktorja	TYSZKA ULEZALKA	Europese burgerpanels
Dhr.	Apostolos	TZITZIKOSTAS	Comité van de Regio's
Dhr.	Bastiaan	VAN APELDOORN	Nationale parlementen
Dhr.	Andris	VĪTOLS	Raad